
Vergaderjaar 2023–2024

---

36 470 VI

Wijziging van de begrotingsstaten van het Ministerie van Justitie en Veiligheid voor het jaar 2023 (Tweede suppletoire begroting)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

INHOUDSOPGAVE

A.	ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL	3
B.	BEGROTINGSTOELICHTING	4
1	Leeswijzer	4
2	Beleid	5
2.1	Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties	5
3	Beleidsartikelen	10
	Artikel 31 Politie	10
	Artikel 32 Rechtspleging en rechtsbestel	12
	Artikel 33 Veiligheid en criminaliteitsbestrijding	14
	Artikel 34 Straffen en Beschermen	18
	Artikel 36 Contraterrorisme en nationaal veiligheidsbeleid	22
	Artikel 37 Migratie	24
4	Niet-beleidsartikelen	27
	Artikel 91 Apparaat kerndepartement	27
	Artikel 92 Nog onverdeeld	28
	Artikel 93 Geheim	29
5	Agentschappen	30
5.1	Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI)	30
5.2	Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND)	32

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikelen 1 tot en met 2

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van [artikel 2.3](#), eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2023 wijzigingen aan te brengen in:

1. de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Justitie en Veiligheid;
2. de begrotingsstaat inzake de agentschappen van dit ministerie.

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Justitie en Veiligheid,

D. Yeşilgöz-Zegerius

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1 Leeswijzer

Dit is de tweede suppletoire begroting 2023 van het Ministerie van Justitie en Veiligheid. Deze suppletoire begroting hangt samen met de Najaarsnota 2023 en de mutaties genoemd in de Vermoedelijke Uitkomsten (onderdeel van de Miljoenennota 2024).

In hoofdstuk 2 is een overzicht opgenomen van de belangrijkste uitgaven- en ontvangstenmutaties. Het betreft mutaties die groter zijn dan € 10 mln.

In hoofdstuk 3 is per beleidsartikel de tabel 'budgettaire gevolgen van beleid' opgenomen. In hoofdstuk 4 gebeurt dit voor de niet-beleidsartikelen.

Na de tabel budgettaire gevolgen van beleid wordt een toelichting op de cijfers uit de kolom «mutaties 2^e suppletoire begroting 2023» gegeven voor zover deze groter zijn dan € 5,0 mln. De mutaties kunnen zowel beleidsmatig als financieel-technisch van aard zijn. Financieel-technische mutaties worden conform de Rijksbegrotingsvoorschriften niet nader toegelicht. In de regel geldt dat uitgavenmutaties en verplichtingenmutaties aan elkaar gelijk zijn. De toelichtingen gelden daarom voor zowel de uitgaven- als de verplichtingenmutaties. Wanneer dit niet het geval is, wordt voor de verplichtingmutaties een aparte toelichting opgenomen als er sprake is van een opmerkelijk verschil met de uitgavenmutaties.

In hoofdstuk 5 zijn alleen de exploitatie- en kasstroomoverzichten van de agentschappen weergegeven waarbij de cumulatieve mutaties (in totaal) groter zijn dan 5% van de oorspronkelijk vastgestelde begroting of cumulatieve mutaties (in totaal) groter zijn dan € 20 miljoen ten opzichte van de oorspronkelijk vastgestelde begroting, voor zover mutaties ten opzichte van de oorspronkelijke begroting niet reeds zijn gemeld bij de 1e suppletoire begroting.

2 Beleid

2.1 Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties

Tabel 1 Belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties 2023 (Tweede suppletoire begroting) (Bedragen x € 1.000)			
	Artikel	Uitgaven	
Vastgestelde begroting 2023¹		19.606.887	
Stand 1e suppletoire begroting 2023		22.888.842	
Stand suppletoire begroting Prinsjesdag 2023		22.975.074	
Belangrijkste suppletoire mutaties			
1	Desaldering onbestede bijzondere bijdragen	31	25.123
2	Retour middelen Ondernemende Criminaliteit	31,32,33,34	69.447
3	Openbaar Ministerie	33	12.500
4	Aanpak ondermijning	33	- 47.000
5	Schadeloosstellingen	33	15.000
6	Slachtoffers jeugdzorg	34	17.200
7	Schadefonds Gewelddsmisdrijven	34	- 10.000
8	Werkdrukverlaging Gecertificeerde instellingen	34	10.000
9	Onderbesteding Versterking Jeugdbescherming	34	- 33.500
10	Oekraïense ontheemden	37	- 10.000
11	Bespoediging afhandeling asielaanvragen	37	- 26.880
12	ODA -toerekening	37	10.700
13	Faciliteitenbesluit 2023	37	- 12.123
14	Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA)	37	10.461
15	Afrekening COA	37	36.000
16	Nidos	37	- 23.427
17	BTW-compensatiefonds	37	- 109.208
18	Samenwerkingsverband asiel	37	- 10.000
19	Dekking rijksbrede opgave	91	57.043
20	Nog onverdeeld	92	- 63.989
	Overige mutaties		- 97.702
Stand 2e suppletoire begroting 2023		22.794.719	

¹ stand inclusief ISB1, ISB2 en ISB3

Toelichting

1. Desaldering onbestede bijzondere bijdragen
De niet bestede bijzondere bijdrage voor de Nationale Samenwerking tegen ondernemende Criminaliteit (NSOC) wordt teruggestort naar het departement. Deze ontvangst wordt aangewend voor de inzet van het digitale forensische samenwerkingsplatform Hansken, de inzet van de bewakingseenheid en hogere uitvoeringskosten ten behoeve van Brachium. Daarnaast wordt de verrekening bijzondere bijdrage Botoc (Breed offensief tegen georganiseerde ondernemende criminaliteit) gerealiseerd naar DG Onderneming. Hiervoor worden de uitgaven en de ontvangsten gedsaldeer met € 25,1 mln.
2. Retour middelen Ondernemende Criminaliteit

In de tweede suppletoire begroting is ruim € 69 mln. euro aan ondermijningsmiddelen geretourneerd. Dit zijn middelen die eerder aan de partners zijn verstrekt in het kader van de strijd tegen de georganiseerde ondermijnende criminaliteit.

Het geretourneerde bedrag heeft betrekking op de onderstaande posten:

- De Nationale politie retourneert een bedrag van € 13,5 mln. betreffende eerder verstrekte middelen ten behoeve van het Multidisciplinair Interventieteam (MIT). Het MIT is in 2022 overgegaan naar de Nationale Samenwerking tegen Ondermijnende Criminaliteit (NSOC), wat een scherpere focus tot gevolg had. De eerder ter beschikking gestelde middelen (tot en met 2022) zijn hierdoor niet volledig benut.
- Het Openbaar Ministerie retourneert een bedrag van € 13 mln. De onderbesteding heeft betrekking op meerdere deelopgaven en wordt met name veroorzaakt door een vertraagde instroom van nieuwe medewerkers.
- De Dienst Justitiële Inrichtingen retourneert een bedrag van € 11,5 mln. met als belangrijkste oorzaak de krapte op de arbeidsmarkt.
- Het oorspronkelijke bestedingsplan van de NSOC is naar beneden bijgesteld op basis van de realisatiegegevens in de eerste twee tertalen van 2023. De onderbesteding van € 11 mln. is het gevolg van de vertraagde instroom van medewerkers en de lagere bijbehorende additionele kosten.
- De resterende € 20 mln. is geretourneerd door 12 verschillende partners, ieder voor een klein deel. Ook hierbij geldt dat de krapte op de arbeidsmarkt, de vertraagde instroom en verhoogde uitstroom van medewerkers, de belangrijkste redenen zijn voor het niet volledig besteden van de middelen.

3. Openbaar ministerie

In het meerjaren Informatievoorziening-plan was voor 2023 een hoger bedrag geraamd, dan beschikbaar is gesteld voor dit jaar. Aanvankelijk dacht het OM dat door vertraging van het IV-programma Emma en meevallers elders op de begroting een kasschuif voor het meerjaren IV-plan niet nodig zou zijn. Dat blijkt bij nader inzien niet het geval. Om die reden is alsnog een tegenvaller ontstaan.

4. Aanpak ondermijning

Op het budget Ondermijning (DGO) is een meevaller, ad € 47 mln., ontstaan die met name samenhangt met een tragere opbouw van de formatie wegens arbeidsmarktproblematiek. Zie ook post 2.

5. Schadeloosstellingen

De uitgaven voor schadeloosstellingen in de loop van een jaar zijn niet voorspelbaar. Het gaat onder meer om toewijzingen door de rechter aan burgers wanneer zij door overheidshandelen schade hebben geleden. Dat zijn posten van zeer uiteenlopende omvang. Er wordt een overschrijding verwacht van €15 mln.

6. Slachtoffers jeugdzorg

Een van de maatregelen uit het rapport van cie. de Winter betreft de tegemoetkomingsregeling voor slachtoffers van geweld in de jeugdzorg. Gezien de eerder beschikbaar gestelde bedragen t.b.v. 2023, blijft er nog een bedrag nodig van €17,2 mln. die bij de tweede suppletoire begroting

wordt overgeboekt van VWS naar JenV.

7. Schadefonds Geweldsmisdrijven
Het uitkeringenbudget wordt niet geheel benut doordat minder uitkeringen worden verstrekt dan voorzien op basis van het Prognosemodel Justitiële Keten (PMJ).
8. Werkdrukverlaging Gecertificeerde instellingen
Dit betreft uitgaven voor de subsidieregeling verlagen werkdruk Gecertificeerde instellingen (€ 10 mln).
9. Onderbesteding Versterking Jeugdbescherming
Bij Voorjaarsnota 2023 heeft het kabinet € 43 mln. in 2023 en € 50 mln. structureel beschikbaar gesteld voor versterking van de jeugdbescherming. Het Rijk en de VNG hebben in oktober 2023 een akkoord bereikt over een landelijk tarief jeugdbescherming; het Rijk draagt hieraan vanaf 2024 € 30 mln. per jaar structureel bij (Verzamelbrief jeugdbescherming d.d. 18 oktober 2023). De minister voor Rechtsbescherming is voornemens de resterende structurele middelen (€ 20 mln.) aan te wenden voor o.a. kwaliteitsverbetering bij de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) en verbetering van de rechtsbescherming. In 2023 is bij Supplettoire begroting Prinsjesdag € 9,5 mln. naar de RvdK gegaan voor het terugdringen van de wachtlijsten. Verdergaande investeringen zijn in 2023, bovenop bestaande verbetermaatregelen, zoals de subsidieregeling voor workloadverlaging bij de Gecertificeerde Instellingen (GI's) en de zij-instroomregeling voor de GI's, niet mogelijk gebleken. Het resterende bedrag voor 2023 (€ 33,5 mln.) valt derhalve vrij.
10. Oekraïense ontheemden
De kosten voor de werkzaamheden bij de Immigratie en Naturalisatiedienst (IND) voor Oekraïense ontheemden zijn lager dan verwacht, dit betreft met name de kosten voor bezwaar en de extra uit te reiken Ontheemdocument (O-documenten)
11. Bespoediging afhandeling asielaanvragen
Voor de projectmatige aanpak van de Bespoediging Afhandeling Asielaanvragen is dit jaar iets meer dan € 78 miljoen aan IND toegekend. De kosten vallen lager uit dan verwacht waardoor het bedrag dit jaar niet volledig wordt uitgeput wat resulteert in een meevaller van € 26,88 miljoen.
12. ODA -toerekening
Uit de Meerjaren Productie Prognose (MPP) blijkt dat de bezetting lager is dan verwacht, maar het aantal alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV's) is fors hoger dan verwacht. Dit leidt bij Najaarsnota 2023 tot een verhoging van de ODA-toerekening
13. Faciliteitenbesluit 2023
Aan een gemeente waarin een opvangcentrum is gevestigd, wordt jaarlijks door het COA een uitkering verstrekt op basis van het

aantal door asielzoekers permanent te bezetten capaciteitsplaatsen vermindert met het aantal op 1 januari van het uitkeringsjaar in de Basisregistratie Personen ingeschreven bewoners van het opvangcentrum. In het Faciliteitenbesluit is geregeld dat de gemeenten die een opvangcentrum voor asielzoekers hebben, uitkeringen krijgen vanuit een decentrale uitkering (DU). Het Faciliteitenbesluit is per wet geregeld en daarmee is deze DU een juridische verplichting. Voor het jaar 2023 wordt door JenV € 12,1 mln. overgeboekt naar BZK /Gemeenten middels de decembercirculaire van het gemeentefonds.

14. Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA).

Op basis van de nieuwe MPP en de 2e tertaalrapportage van COA wordt het bedrag in de begroting aangepast. De gemiddelde bezetting is lager dan geraamd, wat resulteert in een meevaller van € 207,5 mln. Ten aanzien van de meerkosten voor (crisis)noodopvang is het omgekeerde het geval, deze vallen hoger uit dan geraamd, ad € 218 mln. Per saldo is er een tegenvaller van € 10,5 mln.

15. Afrekening COA

COA heeft in juli de Jaarrekening 2022 opgeleverd. Daaruit blijkt dat JenV € 36 mln. moet nabetalen over de opdracht 2022.

16. Nidos

Hoewel de instroom van AMV's hoog blijft zijn de kosten voor Nidos iets lager dan de raming. Dit wordt veroorzaakt doordat het Nidos niet lukt voldoende opvangplekken en personeel aan te trekken.

17. Btw-compensatiefonds

Een aantal taken van gemeenten voor de opvang van Oekraïense ontheemden is compensabel uit het Btw-compensatiefonds. Als beleidsverantwoordelijk departement heeft JenV dat bedrag ter dekking te storten in het fonds. JenV hevelt hiervoor € 109,2 mln. naar het ministerie van Financiën.

18. Samenwerkingsverband asiel

Bij de middelen voor het bevorderen asielopvang, bedoeld om afspraken te maken met gemeenten en provincies om meer reguliere opvang te realiseren is een meevaller van € 10 mln. ontstaan. Dit wordt veroorzaakt doordat er nog weinig afspraken zijn die middelen vereisen.

19. Dekking rijksbrede opgave

Bij de eerste suppletore begroting 2023 is een taakstellende onderuitputting op de JenV-begroting ten behoeve van de Rijksbrede dekkingsopgave geboekt. Deze was op het apparaatsartikel geboekt. Hiervoor is dekking gevonden in onderuitputting op andere beleids- en niet-beleids artikelen. Het betreft een mutatie van € 57 mln.

20. Nog onverdeeld

Op de JenV-begroting is sprake van een onderuitputting van € 64 mln. die deels wordt ingezet voor de Rijksbrede dekkingsopgave.

Tabel 2 Belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties 2023 (Tweede suppletoire begroting) (Bedragen x € 1.000)

	Artikel	ontvangsten
Vastgestelde begroting 2023		1.605.046
Stand 1e suppletoire begroting 2023		1.562.774
Stand suppletoire begroting Prinsjesdag 2023		1.669.072
Belangrijkste suppletoire mutaties		
1	Desaldering onbestede bijzondere bijdragen	25.123
2	Afpakken	- 284.400
3	Boeten en Transacties	157.500
	Overige mutaties	- 3.984
	Stand 2e suppletoire begroting 2023	1.563.311

Toelichting

1. Desaldering onbestede bijzondere bijdragen
Dit betreft de terugvordering van niet bestede bijzondere bijdragen aan de Nationale Politie voor de Nationale Samenwerking tegen ondermijnende Criminaliteit (NSOC). Zie ook de toelichting bij de uitgaven.
2. Afpakken
De ontvangsten op het gebied van afpakken vallen € 284,4 mln. lager uit dan geraamd. De lagere afpakopbrengsten worden voornamelijk verklaard doordat een grote schikking vooralsnog is uitgebleven.
3. Boeten en Transacties
De ontvangsten boetes en transacties zijn aanzienlijk hoger dan begin van dit jaar geraamd. Dit lijkt het gevolg van een autonome groei na afloop van de corona-periode.

3 Beleidsartikelen

Artikel 31 Politie

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 3 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 31 Politie (bedragen x € 1.000)				
Art.		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
	Verplichtingen	7.527.440	24.059	7.551.499
	Uitgaven	7.555.390	21.506	7.576.896
31.2	Bekostiging Politie	7.301.588	18.485	7.320.073
	<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	<i>7.272.352</i>	<i>19.203</i>	<i>7.291.555</i>
	Politie	7.269.005	19.203	7.288.208
	Politieacademie	3.347	0	3.347
	<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>	<i>29.236</i>	<i>- 718</i>	<i>28.518</i>
	Brandweerkorps en Politiekorps Caribisch Nederland	29.236	- 718	28.518
31.3	Kwaliteit, arbeidsvoorwaarden en beheer meldkamers	253.802	3.021	256.823
	<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	<i>231.016</i>	<i>3.161</i>	<i>234.177</i>
	Internationale Samenwerkingsoperaties	25.805	0	25.805
	Beheer meldkamers	204.254	3.161	207.415
	Overige bijdrage ZBO's/RWT's	957	0	957
	<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>	<i>913</i>	<i>0</i>	<i>913</i>
	Bijdrage in het kader van de kwaliteit van de politiezorg	913	0	913
	<i>Subsidies (regelingen)</i>	<i>10.571</i>	<i>0</i>	<i>10.571</i>
	Opsporing	2.596	0	2.596
	Stichting Arbeidsmarkt en Opleidingsfonds Politie	3.872	0	3.872
	Overige subsidies	4.103	0	4.103
	<i>Opdrachten</i>	<i>11.302</i>	<i>- 140</i>	<i>11.162</i>
	Providers	8.768	0	8.768
	Overige opdrachten	2.534	- 140	2.394
	Ontvangsten	14.117	25.123	39.240

Budgetflexibiliteit: het juridisch verplichte deel op artikel 31 is 100 %.

Toelichting

Mutaties Uitgaven

31.2 Bekostiging Politie

Politie € 19,2 mln.

Deze post bestaat uit onder ander uit de volgende mutaties:

- De niet bestede bijzondere bijdrage voor de Nationale Samenwerking tegen ondermijnende Criminaliteit (NSOC) wordt teruggestort naar het departement. Deze ontvangst wordt aangewend voor de inzet van het digitale forensische samenwerkingsplatform Hansken, de inzet van de bewakingseenheid en hogere uitvoeringskosten ten behoeve van Brachium. Daarnaast wordt de verrekening bijzondere bijdrage Botoc (Breed offensief tegen georganiseerde ondermijnende criminaliteit) gerealloceerd naar DG Ondermijning. Hiervoor worden de uitgaven en de ontvangsten gedesaldeer met € 25,1 mln.
- De niet-bestede middelen ad € 21 mln. op het gebied van ondermijning zijn teruggeboekt naar DG-ondermijning.
- Een bijdrage vanuit ondermijning aan FIU-Nederland (Financial Intelligence Unit) van € 6,3 mln.
- Het restant bedrag omvat een aantal kleinere mutaties zoals € 3,5 mln. voor de ontwikkeling van het Flexibel Reactieconcept (FRC). Met de inzet van meerdere sensoren kunnen tijdig verdachte handelingen geautomatiseerd worden opgemerkt.

Mutaties ontvangsten

Dit betreft de terugvordering van ad € 25,1 mln. niet bestede bijzondere bijdragen van Nationale Samenwerking tegen ondermijnende Criminaliteit (NSOC). Zie ook de toelichting bij de uitgaven.

Artikel 32 Rechtspleging en rechtsbestel

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 4 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 32 Rechtspleging en rechtsbijstand (bedragen x € 1.000)				
Art.	Verplichtingen	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
	Uitgaven	2.106.754	19.129	2.125.883
	Apparaatsuitgaven	37.548	702	38.250
32.1	Apparaat Hoge Raad	37.548	702	38.250
	<i>Personele uitgaven</i>	32.396	702	33.098
	Eigen personeel	30.863	702	31.565
	Externe inhuur	1.533	0	1.533
	<i>Materiële uitgaven</i>	5.152	0	5.152
	ICT	2.356	0	2.356
	SSO's	583	0	583
	Overig materieel	2.213	0	2.213
	Programmauitgaven	2.069.206	- 13.743	2.055.463
32.2	Adequate toegang tot het rechtsbestel	679.147	- 15.712	663.435
	<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	40.449	- 350	40.099
	Raad voor Rechtsbijstand	30.957	- 350	30.607
	Bureau Financieel Toezicht (BFT)	9.492	0	9.492
	<i>Subsidies (regelingen)</i>	34.289	- 1.259	33.030
	Stichting Geschillencommissies Consumentenzaken	617	0	617
	Juridisch Loket	32.243	0	32.243
	Overige subsidies	1.429	- 1.259	170
	<i>Opdrachten</i>	604.409	- 14.103	590.306
	Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen	10.822	- 7.348	3.474
	Toevoegingen rechtsbijstand	589.607	- 6.755	582.852
	Mediation in Strafrecht	1.486	0	1.486
	Overige opdrachten	2.494	0	2.494
32.3	Optimale randvoorwaarden doelmatig en doeltreffend rechtsbestel	1.390.059	1.969	1.392.028
	<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	56.021	214	56.235
	Autoriteit Persoonsgegevens (AP)	36.361	0	36.361
	College voor de Rechten van de Mens (CRM)	10.596	64	10.660
	Nationaal Register Gerechtelijke Deskundigen (NRGD)	2.252	50	2.302
	Stichting Advisering Bestuursrechtspraak (StAB)	5.321	100	5.421
	Overige bijdrage ZBO's/RWT's	1.491	0	1.491
	<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>	1.324.144	2.305	1.326.449
	Bijdragen Rechtspleging	47	0	47
	Caribisch Nederland (BES)	20	- 20	0
	Raad voor de rechtspraak	1.323.789	2.325	1.326.114
	Overige bijdrage medeoverheden	288	0	288
	<i>Subsidies (regelingen)</i>	9.383	- 550	8.833
	Rechtspleging	609	0	609
	Wetgeving	1.404	0	1.404
	Overige Subsidies	7.370	- 550	6.820
	<i>Opdrachten</i>	511	0	511

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Oprachten en onderzoeken rechtspleging	511	0	511
Ontvangsten	258.219	151	258.370

Budgetflexibiliteit: het juridisch verplichte deel op artikel 32 is 100%

Toelichting

Mutaties Uitgaven

32.2 Adequate toegang tot het rechtsbestel

- *Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen*
Het voortschrijdend jaarcijfer van het aantal schuldsaneringen ligt lager dan waarmee in de begroting 2023 rekening is gehouden. Dit resulteert in een onderuitputting van € 7,3 mln.
- *Toevoegingen rechtsbijstand*
Deze post bestaat grotendeels uit een onderuitputting van € 40,5 mln. Deze onderuitputting komt voornamelijk door een prijseffect op toevoegingen, door implementatie scenario 1-Van der Meer en de indexeringssystematiek, en lagere uitgave bij het project intensivering ZSM-rechtsbijstand. Daartegenover is er ook een tegenvaller van € 6,7 mln., aangezien er in het kader van het beëindigen van de richtlijn tijdelijke bescherming voor derdelanders additionele toevoegingen verstrekt worden, en zal er € 25,6 mln. meer uitgegeven worden ter uitvoering van de motie-Sneller. Per saldo wordt het budget met € 8,2 mln. verlaagd.

Mutaties verplichtingen

Het verplichtingenbudget van het Juridisch Loket wordt met € 32,2 mln. opgehoogd voor 2023 en 2024 om voldoende verplichtingenruimte te creëren voor de te versturen toekenningsbrieven.

Artikel 33 Veiligheid en criminaliteitsbestrijding

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 5 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 33 Veiligheid en criminaliteitsbestrijding (bedragen x € 1.000)				
Art.	Verplichtingen	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
	Uitgaven	1.240.721	110.153	1.350.874
	Apparaatsuitgaven	748.992	- 1.428	747.564
33.1	Apparaat Openbaar Ministerie	748.992	- 1.428	747.564
	<i>Personele uitgaven</i>	595.821	- 1.501	594.320
	Eigen personeel	540.435	- 2.001	538.434
	Externe inhuur	53.813	500	54.313
	Overig personeel	1.573	0	1.573
	<i>Materiële uitgaven</i>	153.171	73	153.244
	ICT	34.579	119	34.698
	SSO's	50.093	0	50.093
	Overig materieel	68.499	- 46	68.453
	Programmauitgaven	557.729	- 8.419	549.310
33.2	Bestuur, informatie en technologie	61.151	- 1.001	60.150
	<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	416	- 192	224
	Overige bijdrage ZBO's/RWT's	416	- 192	224
	<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>	29.980	50	30.030
	Regionale Informatie en Expertise Centra (RIEC's)	25.492	0	25.492
	Overige Bijdrage medeoverheden	4.488	50	4.538
	<i>Subsidies (regelingen)</i>	26.276	1.226	27.502
	Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid	3.727	556	4.283
	Veiligheid Kleine Bedrijven (VKB)	22	0	22
	Overige subsidies	22.527	670	23.197
	<i>Opdrachten</i>	4.479	- 2.085	2.394
	Overige opdrachten	4.479	- 2.085	2.394
33.3	Opsporing en vervolging	467.870	- 993	466.877
	<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	154.276	8.571	162.847
	NFI	102.001	1.342	103.343
	Justid	25.243	7.229	32.472
	Justis	27.032	0	27.032
	<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	5.197	0	5.197
	Autoriteit online Terroristisch en Kinderpornografisch Materiaal (ATKM)	5.197	0	5.197
	<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>	153.374	- 4.824	148.550
	Caribisch Nederland (BES)	12.653	- 97	12.556
	FIU.Nederland	7.507	- 6.950	557
	Aanpak ondermijning	127.349	5.180	132.529
	Overige bijdrage medeoverheden	5.865	- 2.957	2.908
	<i>Subsidies (regelingen)</i>	7.913	- 937	6.976
	Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid	546	- 546	0
	Overige subsidies	7.367	- 391	6.976
	<i>Opdrachten</i>	144.962	- 3.803	141.159
	Schadeloosstellingen	22.628	15.000	37.628

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Onrechtmatige Detentie	6.987	1.500	8.487
Caribisch Nederland (BES)	375	0	375
Gerechtskosten	39.671	- 2.500	37.171
Verkeershandhaving OM	26.570	0	26.570
Afpakken	638	0	638
Bewaring, verkoop en vernietiging ibg voorwerpen	14.815	- 1.041	13.774
Overige opdrachten	33.278	- 16.762	16.516
<i>Garanties</i>	<i>2.148</i>	<i>0</i>	<i>2.148</i>
Faillissementscuratoren	2.148	0	2.148
33.4 Vervolg en berechting MH17-verdachten	28.708	- 6.425	22.283
<i>Opdrachten</i>	<i>28.708</i>	<i>- 6.425</i>	<i>22.283</i>
Vervolg en berechting MH17-verdachten	28.708	- 6.425	22.283
Ontvangsten	1.134.755	- 126.900	1.007.855

Budgetflexibiliteit: het juridisch verplichte deel op artikel 33 is 100%

Toelichting

Mutaties uitgaven

33.1 Apparaatsuitgaven Openbaar Ministerie

Deze post wordt grotendeels verklaard door een aantal kleinere mutaties en twee grote mutaties, namelijk:

- De middelen die het Openbaar Ministerie in het kader van de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit heeft ontvangen konden dit jaar niet volledig worden besteed en € 13 mln. wordt teruggeboekt naar DGO.
- In het meerjaren Informatievoorziening-plan was voor 2023 een hoger bedrag geraamd, dan beschikbaar is gesteld voor dit jaar. Aanvankelijk dacht het OM dat door vertraging van het IV-programma Emma en meevallers elders op de begroting een kasschuif voor het meerjaren IV-plan niet nodig zou zijn. Dat blijkt bij nader inzien niet het geval. Daarnaast blijven de gerechtskosten iets achter op de raming.
- Het restant bedrag omvat een aantal kleinere mutaties.

33.3 Opsporing en vervolging

Justid

Deze post bevat een aantal kleinere mutaties waaronder een tegenvaller van € 2,9 mln. vanwege een tekort op de beheerslasten Justid. En € 1,4 mln. aan kosten voor de implementatie van de Europese verordeningen voor Grenzen en Veiligheid.

FIU. Nederland

Een bijdrage aan FIU-Nederland (Financial Intelligence Unit) van € 6,3 mln.

Aanpak ondermijning

- In de tweede suppletoire begroting is ruim € 69 mln. euro aan ondermijningsmiddelen geretourneerd. Dit zijn middelen die eerder aan de partners zijn verstrekt in het kader van de strijd tegen de georganiseerde ondermijnende criminaliteit. Het geretourneerde bedrag heeft

betrekking op de onderstaande posten:

De Nationale politie retourneert een bedrag van € 13,5 mln. betreffende eerder verstrekte middelen ten behoeve van het Multidisciplinair Interventieteam (MIT). Het MIT is in 2022 overgegaan naar de Nationale Samenwerking tegen Ondernijnde Criminaliteit (NSOC), wat een scherpere focus tot gevolg had. De eerder ter beschikking gestelde middelen (tot en met 2022) zijn hierdoor niet volledig benut.

Het Openbaar Ministerie retourneert een bedrag van € 13 mln. De onderbesteding heeft met name betrekking op meerdere deelopgaven en wordt veroorzaakt door een vertraagde instroom van nieuwe medewerkers

De Dienst Justitiële Inrichtingen retourneert een bedrag van € 11,5 mln. met als belangrijkste oorzaak de krapte op de arbeidsmarkt.

Het oorspronkelijke bestedingsplan van de NSOC is naar beneden bijgesteld op basis van de realisatiegegevens in de eerste twee tertalen van 2023. De onderbesteding van € 11 mln. is het gevolg van de vertraagde instroom van medewerkers en de lagere bijbehorende additionele kosten

De resterende € 20 mln. is geretourneerd door 12 verschillende partners, ieder voor een klein deel. Ook hierbij geldt dat de krapte op de arbeidsmarkt, de vertraagde instroom en verhoogde uitstroom van medewerkers, de belangrijkste redenen zijn voor het niet volledig besteden van de middelen.

- Voor de geretourneerde ondernijningsmiddelen is geen alternatieve aanwending binnen de aanpak van ondernijning mogelijk in 2023. Om die reden wordt het ondernijningsbudget met € 47 mln. neerwaarts bijgesteld. Met de overige € 22 mln. van deze geretourneerde middelen was al rekening gehouden bij de neerwaartse bijstelling van het ondernijningsbudget bij de suppletore begroting Prinsjesdag 2023.
- Een technische overboeking van € 9,8 mln. tussen programmakosten DGO en apparaatsuitgaven DGO. De budgetten voor de projecten SKC en verwijspitaal bankgegevens stonden bij het programmabudget terwijl de kosten vallen bij het personeelsbudget.

Schadeloosstellingen

De uitgaven voor schadeloosstellingen in de loop van een jaar zijn niet voorspelbaar. Het gaat onder meer om toewijzingen door de rechter aan burgers wanneer zij door overheidshandelen schade hebben geleden. De geraamde tegenvaller hiervoor bedraagt € 15 mln.

Overige opdrachten

- Op het budget uitvoering Duurzaam Digitaal Stelsel (DDS) om de ketensamenwerking verder te ontwikkelen en structureel te borgen is een meevaller van € 8,8 mln.
- Aangezien de invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering is uitgesteld, zijn er voor de implementatie minder kosten in 2023 (€ 4 miljoen) gemaakt. De noodzaak van de implementatie blijft onverminderd hoog en derhalve zal het budget voor de komende begrotingsjaar/jaren benodigd zijn. Daarnaast wordt door vertragingen met uitvoer van ketenprojecten een meevaller van € 1 miljoen verwacht. De totale meevaller bedraagt € 5 mln.

33.4 Vervolg en berechtiging MH17 -verdachten

Opdrachten vervolging en berechtiging MH-17 verdachten

Vanaf 30 juli 2023 hebben de nabestaanden van de MH17-slachtoffers recht op een voorschot. Aangezien er sprake is van een geweldsmisdrijf is er een

ongemaximeerd voorschot aan de nabestaanden uitbetaald. Hier is circa € 17 mln. mee gemoeid. De uitvoeringskosten van de voorschotregeling en de afbouwende werkzaamheden van de verschillende organisaties rondom MH17 vallen in 2023 naar verwachting lager uit dan eerder geraamd. Dit zorgt voor een meevaller van € 6,4 mln.

Mutaties verplichtingen

Het verplichtingenbudget voor aanpak ondermijning wordt verhoogd met € 120 mln. Met deze ophoging wordt ruimte gecreëerd om onder andere de verplichtingen voor preventie en de verplichtingen in het kader van de mainports aan te gaan.

Mutaties ontvangsten

- Afpakken: De ontvangsten op het gebied van afpakken vallen € 284,4 mln. lager uit dan geraamd. De lagere afpakopbrengsten worden voornamelijk verklaard doordat een grote schikking vooralsnog is uitgebleven.
- Boeten en Transacties: De ontvangsten boeten en transacties zijn € 157,5 mln. hoger dan begin van dit jaar geraamd. Dit lijkt het gevolg van een autonome groei na afloop van de corona-periode.

Artikel 34 Straffen en Beschermen

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 6 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 34 Straffen en Beschermen (bedragen x € 1.000)				
Art.	Verplichtingen	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
	Uitgaven	3.988.049	- 44.052	3.943.997
	Apparaatsuitgaven	230.874	3.627	234.501
34.1	Apparaat Raad voor de Kinderbescherming	230.874	3.627	234.501
	<i>Personele uitgaven</i>	<i>187.565</i>	<i>- 3.003</i>	<i>184.562</i>
	Eigen personeel	181.430	- 6.713	174.717
	Externe inhuur	4.719	4.110	8.829
	Overig personeel	1.416	- 400	1.016
	<i>Materiële uitgaven</i>	<i>43.309</i>	<i>6.630</i>	<i>49.939</i>
	ICT	17.032	6.630	23.662
	SSO's	16.787	- 1.300	15.487
	Overig materieel	9.490	1.300	10.790
	Programmauitgaven	3.757.175	- 47.679	3.709.496
34.2	Preventieve maatregelen	61.191	- 6.377	54.814
	<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	<i>31.395</i>	<i>123</i>	<i>31.518</i>
	Dienst Justis	31.395	123	31.518
	<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>	<i>19.157</i>	<i>- 5.846</i>	<i>13.311</i>
	Aanpak criminaliteitsfenomenen	19.044	- 5.846	13.198
	Overige bijdrage medeoverheden	113	0	113
	<i>Subsidies (regelingen)</i>	<i>5.550</i>	<i>- 275</i>	<i>5.275</i>
	Aanpak criminaliteitsfenomenen	4.375	0	4.375
	Overige subsidies	1.175	- 275	900
	<i>Opdrachten</i>	<i>5.089</i>	<i>- 379</i>	<i>4.710</i>
	Aanpak criminaliteitsfenomenen	4.178	- 130	4.048
	Overige opdrachten	911	- 249	662
34.3	Tenuitvoerlegging strafrechtelijke sancties	3.218.317	- 15.519	3.202.798
	<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	<i>2.863.856</i>	<i>- 367</i>	<i>2.863.489</i>
	DJI - Gevangeniswezen	1.426.734	- 9.035	1.417.699
	DJI - Forensische zorg	1.253.199	0	1.253.199
	CJIB	183.923	8.668	192.591
	<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	<i>299.034</i>	<i>325</i>	<i>299.359</i>
	Reclassering Nederland	181.556	170	181.726
	Leger des Heils	27.370	0	27.370
	Stichting Verslavingsreclassering GGZ	89.484	155	89.639
	Overige bijdrage ZBO's/RWT's	624	0	624
	<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>	<i>4.790</i>	<i>2.178</i>	<i>6.968</i>
	Intra- en extramurale sanctie uitvoering	4.790	2.178	6.968
	<i>Subsidies (regelingen)</i>	<i>7.884</i>	<i>- 21</i>	<i>7.863</i>
	Intra- en extramurale sanctie uitvoering	5.982	- 21	5.961
	Stichting Reclassering Caribisch Nederland (BES)	1.902	0	1.902
	<i>Opdrachten</i>	<i>42.753</i>	<i>- 17.634</i>	<i>25.119</i>
	Intra- en extramurale sanctie uitvoering	42.753	- 17.634	25.119

	Vastgestelde begroting (incl. Supplettoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e supplettoire begroting (2)	Stand 2e supplettoire begroting (3) = (1) + (2)
34.4 Slachtofferzorg	162.097	- 523	161.574
<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	67.687	2.401	70.088
Commissie Schadefonds Geweldsmisdrijven (SGM)	18.884	1.200	20.084
Slachtofferhulp Nederland (SHN)	48.803	1.201	50.004
<i>Subsidies (regelingen)</i>	197	0	197
Perspectief Herstelbemiddeling	197	0	197
<i>Opdrachten</i>	94.213	- 2.924	91.289
Slachtofferzorg	8.924	- 8.924	0
Schadefonds Geweldsmisdrijven (SGM)	83.064	6.000	89.064
Voorschotregelingen schadevergoedingsregelingen	2.225	0	2.225
34.5 Veiligheid jeugd	315.570	- 25.260	290.310
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	195.529	8.052	203.581
DJI - Jeugd	195.529	8.052	203.581
<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	19.910	- 1.425	18.485
LBIO	6.327	- 1.500	4.827
Het Alternatief (HALT)	13.583	75	13.658
<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>	20.344	- 2.786	17.558
Jeugdbescherming en jeugdsancties	6.255	- 786	5.469
Voogdijraad Caribisch Nederland	1.315	100	1.415
Overige bijdrage medeoverheden	12.774	- 2.100	10.674
<i>Subsidies (regelingen)</i>	58.760	- 27.606	31.154
Jeugdbescherming en jeugdsancties	58.760	- 27.606	31.154
<i>Opdrachten</i>	21.027	- 1.495	19.532
Taakstraffen/erkende gedragsinterventies	4.382	286	4.668
Jeugdbescherming en jeugdsancties	16.645	- 1.781	14.864
Ontvangsten	223.748	- 3.800	219.948

Budgetflexibiliteit: het juridisch verplichte deel op artikel 34 is 98%

Toelichting

Mutaties uitgaven

34.1 Apparaatsuitgaven Raad voor de Kinderbescherming (RvdK)

De wijziging van het apparaatsbudget wordt bepaald door een herschikking binnen RvdK waarvan totaal € 10,1 mln. vanuit het eigen personeel wordt doorverdeeld naar de andere instrumenten binnen het apparaatsbudget. Daarnaast zijn er een aantal kleinere mutaties zoals een overheveling van € 2 mln. In het kader van Preventie met Gezag.

34.2 Preventieve maatregelen

Aanpak criminaliteitsfenomenen

De uitgaven voor de aanpak van criminaliteitsfenomenen vallen € 5,3 mln. lager uit dan begroot. Dit komt doordat nieuw aangesloten gemeenten meer voorbereidingstijd nodig hebben om een aanvraag te doen.

34.3 Tenuitvoerlegging strafrechtelijke sancties

Dienst Justitiële Inrichtingen Gevangeniswezen

De niet-bestede middelen ad € 11,5 mln. op het gebied van ondermijning zijn teruggeboekt naar DG-ondermijning.

Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB)

Deze post bestaat uit een aantal kleinere mutaties zoals € 4,7 mln. voor de gestegen kosten als gevolg van proceskostenvergoedingen en € 3,4 mln. voor werkzaamheden van de implementatie van de Wet straffen en beschermen.

Intra- en extramurale sanctie uitvoering

Door vertraging in de uitvoering is een meevaller ontstaan van € 8 mln. op de Wet straffen en beschermen. Daarnaast zijn aanvullende bijdragen voor totaal € 5,1 mln. verstrekt aan de organisaties DJI, Reclassering Nederland, CJIB en Justid voor werkzaamheden in het kader van de implementatie van de wet Straffen en Beschermen.

34.4 Slachtofferzorg

Slachtofferzorg

Deze post omvat een aantal kleinere mutaties, zoals een meevaller van € 5 mln. vanwege vertraging bij de invoering van de verplichte verschijning van de verdachte bij de zitting (onderdeel van de Wet uitvoering slachtofferrechten (Wus)) en een interne overboeking van € 3 mln. naar het artikel slachtofferzorg voor het informeren van slachtoffers in de fase van tenuitvoerlegging van de straf.

Schadefonds Geweldsmisdrijven

- Een van de maatregelen uit het rapport van cie. de Winter betreft de tegemoetkomingsregeling voor slachtoffers van geweld in de jeugdzorg. Deze regeling wordt per 1-1-2021 uitgevoerd door het Schadefonds Geweldsmisdrijven (SGM) en liep af op 31-12-2022. In 2023 wordt de resterende werkvoorraad afgehandeld en uitgekeerd. Volgens de laatste cijfers van het SGM is voor de afhandeling van de laatste overgelopen dossiers in 2023 vanuit VWS een bedrag nodig van in totaal € 48,5 mln. Gezien de eerder beschikbaar gestelde bedragen t.b.v. 2023, blijft er nog een bedrag nodig van € 17,2 mln. die bij de tweede suppletoire begroting wordt overgeboekt van VWS naar JenV.
- Het uitkeringsbudget wordt niet geheel benut doordat minder uitkeringen worden verstrekt dan voorzien op basis van het Prognosemodel Justitiële Keten (PMJ). Dit zorgt voor een vermoedelijke onderuitputting van € 6 mln. De benodigde bijdrage van JenV voor de tegemoetkoming voor slachtoffers van geweld in de jeugdzorg is op basis van deze laatste cijfers € 4 mln. lager vastgesteld.

34.5 Veiligheid jeugd

DJI-Jeugd

Een jaarlijkse verrekening met het ministerie van OCW op de daar beschikbare middelen voor onderwijs in JJI's voor € 8,1 mln.

Subsidies jeugdbescherming en jeugdsancties

- Dit betreft o.a. uitgaven voor de subsidieregeling verlagen werkdruk Gecertificeerde instellingen (€ 10 mln); hier staan meevallers tegenover elders op art 34.
- Bij Voorjaarsnota 2023 heeft het kabinet € 43 mln. in 2023 en € 50 mln. structureel beschikbaar gesteld voor versterking van de jeugdbescherming. Het Rijk en de VNG hebben in oktober 2023 een akkoord bereikt over een landelijk tarief jeugdbescherming; het Rijk draagt hieraan vanaf 2024 € 30 mln. per jaar structureel bij (Verzamelbrief jeugdbescherming d.d. 18 oktober 2023). De minister voor Rechtsbescherming

is voornemens de resterende structurele middelen (€ 20 mln.) aan te wenden voor o.a. kwaliteitsverbetering bij de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) en verbetering van de rechtsbescherming. In 2023 is bij Supplettoire begroting Prinsjesdag € 9,5 mln. naar de RvdK gegaan voor het terugdringen van de wachtlijsten. Verdergaande investeringen zijn in 2023, bovenop bestaande verbetermaatregelen, zoals de subsidieregeling voor workloadverlaging bij de Gecertificeerde Instellingen (GI's) en de zij-instroomregeling voor de GI's, niet mogelijk gebleken. Het resterende bedrag voor 2023 (€ 33,5 mln.) valt derhalve vrij.

Artikel 36 Contraterrorisme en nationaal veiligheidsbeleid

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 7 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 36 Contraterrorisme en nationaal veiligheidsbeleid (bedragen x € 1.000)				
Art.	Verplichtingen	Vastgestelde begroting (incl. Supplettoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e supplettoire begroting (2)	Stand 2e supplettoire begroting (3) = (1) + (2)
	Verplichtingen	373.156	15.953	389.109
	Uitgaven	362.043	5.781	367.824
36.2	Nationale veiligheid en terrorismebestrijding	345.897	6.481	352.378
	<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	1.359	8.400	9.759
	Overige bijdragen agentschappen	1.359	8.400	9.759
	<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	39.816	4.400	44.216
	Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (NIPV)	39.816	4.400	44.216
	<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>	268.423	- 20.217	248.206
	Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDUR)	238.049	- 5.060	232.989
	Overige bijdrage medeoverheden	30.374	- 15.157	15.217
	<i>Subsidies (regelingen)</i>	5.277	3.000	8.277
	Nederlands Rode Kruis	1.504	0	1.504
	Nationaal Veiligheids Instituut (NVI)	893	0	893
	Overige subsidies	2.880	3.000	5.880
	<i>Opdrachten</i>	31.022	10.898	41.920
	Crisiscommunicatie	5.161	- 240	4.921
	NCSC	1.519	6.485	8.004
	Regeling tegemoetkoming schade 2021	15.000	650	15.650
	Overige opdrachten	9.342	4.003	13.345
36.3	Onderzoeksraad Voor Veiligheid	16.146	- 700	15.446
	<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	16.146	- 700	15.446
	Onderzoeksraad voor Veiligheid (OVV)	16.146	- 700	15.446
	Ontvangsten	6.995	265	7.260

Budgetflexibiliteit: het juridisch verplichte deel op artikel 36 is 100%

Toelichting

Mutaties uitgaven

36.2 Nationale veiligheid en terrorismebestrijding

Overige bijdragen agentschappen

Dit betreft een generaal dossier ten behoeve van de afhandeling waterschade Limburg 2021. Het budgettaire kader is op basis van de meest recente prognose van de te verwachten kosten in 2023 door RVO bijgesteld met € 6,4 mln. als gevolg van hogere declaraties dit jaar die zijn doorgeschoven vanuit voorgaande jaren, met name in verband met bijstandsverlening op basis van de Wet Veiligheidsregio's .

Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDUR)

Deze post bestaat uit een tweetal kleinere interne mutaties waarbij € 4,6 mln. wordt overgeheveld van de BDUR voor de Veiligheidsregio's naar

het Nederlands Instituut Publieke Veiligheid voor het instellen van een hoogwaardig en gegarandeerd informatie-, actie- en coördinatiepunt voor Rijk, Regio's en partners.

Overige bijdragen medeoverheden

Deze post bestaat uit diverse kleinere mutaties waaronder een technische interne herschikking van € 4 mln. van bijdrage medeoverheden naar opdrachten. Daarnaast € 3,5 mln. voor de ontwikkeling van het Flexibel Reactieconcept (FRC) zodat met de inzet van meerdere sensoren tijdig verdachte handelingen geautomatiseerd kan worden opgemerkt.

Het Nationaal Cyber Security Centrum (NCSC)

Deze post bestaat uit een aantal kleinere posten waaronder een interne herschikking van € 4,7 mln. binnen het NCSC om het budget in overeenstemming te brengen met de realisatie en verplichtingen.

Mutaties verplichtingen

- Met de ophoging van € 3,8 mln. van het verplichtingenbudget voor het Nederlands Instituut Publieke Veiligheid wordt als gevolg van de voorgenomen intensivering uit 2022 en op basis van voortschrijdend inzicht een bijstelling doorgevoerd om de beschikking voor de Rijksbijdrage 2024 aan het NIPV in december 2023 te versturen.
- Voor de versterking van de toekomstige crisisbeheersing en de informatiepositie is een geleidelijk oplopende structurele toevoeging in de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDuR) voorzien vanaf 2023. Met deze ophoging van € 6,4 mln. wordt als gevolg van de voorgenomen intensivering uit 2022 en op basis van voortschrijdend inzicht een bijstelling doorgevoerd om de beschikking voor de Rijksbijdrage 2024 in december 2023 te versturen.

Artikel 37 Migratie

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 8 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 37 Migratie (bedrage x € 1.000)				
Art.	Verplichtingen	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
	Uitgaven	7.010.063	- 144.631	6.865.432
37.2	Toegang, toelating en opvang vreemdelingen	6.981.136	- 141.890	6.839.246
	<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	886.347	- 36.173	850.174
	IND	809.389	- 36.173	773.216
	DJI - Vreemdelingenbewaring en uitzetcentra	76.958	0	76.958
	<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	2.788.825	21.101	2.809.926
	COA	2.520.914	44.528	2.565.442
	NIDOS - opvang	267.911	- 23.427	244.484
	<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>	3.002.706	- 119.208	2.883.498
	Nationaal Programma Oekraïense Vluchtelingen	2.970.306	- 109.208	2.861.098
	Samenwerkingsverbanden asielketen	32.400	- 10.000	22.400
	<i>Subsidies (regelingen)</i>	54.729	5.000	59.729
	Vluchtelingenwerk Nederland (VWN)	17.394	5.000	22.394
	Nationaal Programma Oekraïense Vluchtelingen	33.052	0	33.052
	International Organization for Migration (IOM)	2.640	0	2.640
	Overige subsidies	1.643	0	1.643
	<i>Opdrachten</i>	248.529	- 12.610	235.919
	Programma Keteninformatisering	9.222	0	9.222
	Versterking vreemdelingenketen	89.089	- 12.610	76.479
	Nationaal Programma Oekraïense Vluchtelingen	150.218	0	150.218
37.3	Terugkeer en bewaring vreemdelingen	28.927	- 2.741	26.186
	<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	8.924	- 1.693	7.231
	DJI - Dienst vervoer en ondersteuning	8.924	- 1.693	7.231
	<i>Subsidies (regelingen)</i>	9.655	- 1.776	7.879
	REAN-regeling	6.266	- 1.335	4.931
	Overige subsidies	3.389	- 441	2.948
	<i>Opdrachten</i>	10.348	728	11.076
	Vreemdelingen vertrek	10.348	728	11.076
	Ontvangsten	26.832	0	26.832

Budgetflexibiliteit: het juridisch verplichte deel op artikel 37 is 100%

Toelichting

Mutaties uitgaven

37.2 Toegang, toelating en opvang vreemdelingen

Immigratie -en Naturalisatiedienst (IND)

- De kosten voor de werkzaamheden bij de IND voor Oekraïense ontheemden zijn lager dan verwacht, dit betreft met name de kosten voor bezwaar en de extra uit te reiken O-documenten. Dit leidt tot een meevaller van € 10 mln.

- Het budget voor de projectmatige aanpak van de Bespoediging Afhandeling Asielaanvragen wordt dit jaar niet volledig uitgeput, omdat de kosten lager uitvallen, wat resulteert in een meevaller van € 26,9 mln.

Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA)

- Uit de Meerjaren Productie Prognose (MPP) blijkt dat de bezetting lager is dan verwacht, maar het aantal alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV's) is fors hoger dan verwacht. Dit leidt in 2023 tot een verhoging van de ODA-toerekening van € 10,7 mln.
- Aan een gemeente waarin een opvangcentrum is gevestigd, wordt jaarlijks door het COA een uitkering verstrekt op basis van het aantal door asielzoekers permanent te bezetten capaciteitsplaatsen verminderd met het aantal op 1 januari van het uitkeringsjaar in de Basisregistratie Personen ingeschreven bewoners van het opvangcentrum. In het Faciliteitenbesluit is geregeld dat de gemeenten die een opvangcentrum voor asielzoekers hebben, uitkeringen krijgen vanuit een Decentrale Uitkering (DU). Het Faciliteitenbesluit is per wet geregeld en daarmee is deze DU een juridische verplichting. Voor het jaar 2023 wordt door JenV € 12,1 mln. overgeboekt naar BZK /Gemeenten via de decembercirculaire van het gemeentefonds. Daarnaast vindt een nabetaling voor het jaar 2022 plaats van € 0,5 mln. aan de gemeenten in het kader van het faciliteitenbesluit.
- Op basis van de nieuwe MPP en ook de 2e tertaalrapportage van COA wordt het bedrag in de begroting aangepast. De gemiddelde bezetting is lager dan geraamd, wat resulteert in een meevaller van € 207,5 mln. Ten aanzien van de meerkosten voor (crisis)noodopvang is het omgekeerde het geval, deze vallen hoger uit dan geraamd, ad € 218 mln. Per saldo is er een tegenvaller van € 10,5 mln.
- COA heeft in juli 2023 de Jaarrekening 2022 opgeleverd. Daaruit blijkt dat JenV € 36 mln. moet nabetalen over de opdracht 2022.

Nidos -opvang

Hoewel de instroom van AMV's hoog blijft zijn de kosten voor Nidos iets lager dan de raming. Dit wordt veroorzaakt doordat het Nidos niet lukt voldoende opvangplekken en personeel aan te trekken. Hierdoor is een meevaller van € 23,4 mln. op het Nidos budget.

Nationaal Programma Oekraïense Vluchtelingen

Een aantal taken van gemeenten voor de opvang van Oekraïense ontheemden is compensabel uit het Btw-compensatiefonds. Als beleidsverantwoordelijk departement heeft JenV dat bedrag ter dekking te storten in het fonds. JenV hevelt hiervoor € 109,2 mln. over naar het ministerie van Financiën.

Samenwerkingsverbanden asielketen

Bij de middelen bevorderen opvang, bedoeld om afspraken te maken met gemeenten en provincies om meer reguliere opvang te realiseren is een meevaller van € 10 mln. Dit wordt veroorzaakt doordat er nog weinig afspraken zijn waarvoor middelen vereist zijn.

Vluchtelingenwerk Nederland (VWN)

Vanwege de hoge bezetting bij COA moet Vluchtelingenwerk Nederland meer werkzaamheden uitvoeren. De subsidie voor 2023 wordt verhoogd met € 5 mln.

Versterking vreemdelingenketen

Bij de middelen die gereserveerd zijn voor de Procesbeschikbaarheidslocatie (PBL) is een meevaller omdat de PBL nu nog een pilot is waarvan de kosten lager zijn dan beschikbare bedrag. De middelen ad € 8 mln. vallen vrij ter dekking van COA. Het restant betreft een aantal kleinere mutaties.

Mutaties verplichtingen

Nu er een beter beeld is van de hoogte van de voorschotten die door gemeenten voor opvang en transitiekosten in 2023 worden aangevraagd als ook van de afrekening van de opvang en transitiekosten over 2022 met gemeenten blijkt dat het verplichtingenbudget bijdrage medeoverheden te laag is geraamd bij de eerste suppletoire begroting 2023. Hetzelfde geldt voor het budget opdrachten van het Nationaal Programma Oekraïense vluchtelingen waar de verplichting voor de zorgkosten hoger uitvalt. Om overschrijdingen te voorkomen wordt het verplichtingenbudget opgehoogd met € 1.210 mln.

4 Niet-beleidsartikelen

Artikel 91 Apparaat kerndepartement

Tabel 9 Apparaat Kerndepartement (Bedragen x € 1.000)				
Art.		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)	
	Verplichtingen	564.869	77.193	642.062
	Uitgaven	566.200	77.193	643.393
91.1	Apparaatsuitgaven kerndepartement	566.200	77.193	643.393
	<i>Personele uitgaven</i>	<i>341.180</i>	<i>74.735</i>	<i>415.915</i>
	Eigen personeel	289.033	56.061	345.094
	Externe inhuur	50.937	18.691	69.628
	Overig personeel	1.210	- 17	1.193
	<i>Materiële uitgaven</i>	<i>225.020</i>	<i>2.458</i>	<i>227.478</i>
	ICT	42.372	- 5.305	37.067
	SSO's	103.170	7.894	111.064
	Overig materieel	79.478	- 131	79.347
	Ontvangsten	4.406	- 600	3.806

Toelichting

Mutaties uitgaven

91.1 Apparaatsuitgaven kerndepartement

Het apparaatsbudget van het kerndepartement wordt per saldo verhoogd met € 77,2 mln. Deze verhoging wordt veroorzaakt door een veelheid aan mutaties. De grootste mutaties worden hierbij toegelicht:

- Bij de eerste suppletoire begroting 2023 is een taakstellende onderuitputting op de JenV-begroting ten behoeve van de Rijksbrede dekkingsopgave geboekt. Deze was op het apparaatsartikel geboekt. Hiervoor is dekking gevonden in onderuitputting op andere beleids- en niet-beleidsartikelen. Het betreft een mutatie van € 57 mln.
- Op het budget van Dienst Terugkeer en Vertrek is een verwachte onderuitputting van € 7,4 mln.
- Een technische overboeking van € 9,8 mln. tussen programmakosten DGO en apparaatsuitgaven DGO. De budgetten voor een aantal projecten zijn onderdeel van het programmabudget terwijl de kosten vallen bij het personeelsbudget.
- Een verwachte tegenvaller van € 6,3 mln. bij het Diensten centrum als gevolg van de gestegen tarieven van de SSO's. Deze zijn harder gestegen dan de toegekende loon- en prijsbijstelling. Daarnaast is er een naheffing vanuit SSC-ICT.
- Het restant betreft vele mutaties kleiner dan € 5 mln.

Artikel 92 Nog onverdeeld

Tabel 10 Artikel 92 Nog onverdeeld (Bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Art. Verplichtingen	76.390	- 73.264	3.126
Uitgaven	76.390	- 73.264	3.126
92.1 Nog onverdeeld	76.390	- 73.264	3.126
Nog te verdelen	76.390	- 73.264	3.126
Nog onverdeeld	76.390	- 73.264	3.126
Ontvangsten	0	0	0

Toelichting

Artikel 92 is een doorverdeelartikel. Dat houdt in dat bepaalde budgettaire toevoegingen en taakstellingen in eerste instantie op artikel 92 worden verwerkt en later doorverdeeld naar de desbetreffende artikelen. Ten laste van artikel 92 worden geen uitgaven en ontvangsten gedaan, dit gebeurt alleen op de overige artikelen.

Artikel 93 Geheim

Tabel 11 Artikel 93 Geheim (Bedragen x € 1.000)

Art.	Verplichtingen	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
	Verplichtingen	3.464	0	3.464
	Uitgaven	3.464	0	3.464
93.1	Geheim	3.464	0	3.464
	<i>Geheim</i>	3.464	0	3.464
	Geheim	3.464	0	3.464
	Ontvangsten	0	0	0

Toelichting

Op dit artikel hebben geen mutaties plaatsgevonden.

5 Agentschappen

5.1 Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI)

Tabel 12 Exploitatieoverzicht Baten-lastenagentschap DJI Suppletoire begroting 2023 (Tweede suppletoire begroting) (Bedragen x € 1.000)

	(1) Vastgestelde begroting 2023 (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen)	(2) Mutaties 2e suppletoire begroting	Totaal geraamd (3) = (1) + (2)
Baten			
Omzet	3.021.195	- 24.866	2.996.329
waarvan omzet moederdepartement	2.951.195	- 24.866	2.926.329
waarvan omzet overige departementen	4000		4.000
<i>waarvan omzet derden</i>	66.000		66.000
Rentebaten	0		0
Vrijval voorzieningen	0		0
Bijzondere baten	0		0
Totaal baten	3.021.195	- 24.866	2.996.329
Lasten			
Apparaatskosten	1.686.579	- 27.181	1.659.398
- Personele kosten	1.502.430	- 27.181	1.475.249
<i>waarvan eigen personeel</i>	1.290.742	- 28.481	1.262.261
<i>waarvan inhuur externen</i>	126.688	1.300	127.988
<i>waarvan overige personele kosten</i>	85.000		85.000
- Materiële kosten	184.149		184.149
<i>waarvan apparaat ICT</i>	114.149		114.149
<i>waarvan bijdrage aan SSO's</i>	30.000		30.000
<i>waarvan overige materiële kosten</i>	40.000		40.000
Materiele programmakosten	1.350.998	- 154	1.350.844
Afschrijvingskosten	4.000		4.000
- Materieel	3.500		3.500
- Immaterieel	500		500
Rentelasten	0		0
Overige lasten	33.550		33.550
waarvan dotaties voorzieningen	33.550		33.550
waarvan bijzondere lasten	0		0
Totaal lasten	3.075.127	- 27.336	3.047.791
Saldo van baten en lasten	- 53.932	2.470	- 51.462

Tabel 13 Kasstroomoverzicht DJI (Bedragen x € 1.000)

	(1) Vastgestelde begroting 2023 (incl. Supplettoire Begrotingen, NvW en amendementen)	(2) Mutaties 2e supplettoire begroting	Totaal geraamd (3) = (1) + (2)
1. Rekening courant RHB 1 januari 2023 + depositorekeningen	277.087		277.087
Totaal ontvangsten operationele kasstroom (+)	3.021.195	- 24.866	2.996.329
Totaal uitgaven operationele kasstroom (-/-)	- 3.090.126	27.335	- 3.062.791
2. Totaal operationele kasstroom	- 15.000		- 15.000
Totaal investeringen (-/-)	- 12.000		- 12.000
Totaal boekwaarde desinvesteringen (+)	3.000		3.000
3. Totaal investeringskasstroom	- 9.000		- 9.000
Enmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)	0		0
Enmalige storting door moederdepartement (+)	53.931	- 2.469	51.462
Aflossingen op leningen (-/-)	0		0
Beroep op leenfaciliteit (+)	0		0
4. Totaal financieringskasstroom	0		0
5. Rekening courant RHB 31 december 2023 (=1+2+3+4)	253.087	0	253.087

Toelichting

Het verschil tussen de begroting en de stand van de tweede supplettoire begroting wordt grotendeels verklaard door een bijstelling van de bij Voorjaarsnota uitgekeerde middelen ter compensatie van de loonontwikkeling die in 2023 niet meer tot besteding komen (€ -29,2 mln). Daarnaast zijn aan Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) voor het terugdringen van de georganiseerde criminaliteit tijdens detentie extra middelen beschikbaar gesteld voor de aanpak van georganiseerde criminaliteit/ondermijning. Een deel van de middelen komt naar verwachting niet tot uitputting. Het restant saldo betreft een aantal kleinere mutaties.

5.2 Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND)

Tabel 14 Exploitatieoverzicht Baten-lastenagentschap IND Supplettoire begroting 2023 (Tweede supplettoire begroting)(Bedragen x € 1.000)

	(1) Vastgestelde begroting 2023 (incl. Supplettoire Begrotingen, NvW en amendementen)	(2) Mutaties 2e supplettoire begroting	Totaal geraamd (3) = (1) + (2)
Baten			
Omzet	795.780	17.149	812.929
waarvan omzet moederdepartement	729.780	17.149	746.929
waarvan omzet overige departementen	0	0	0
waarvan omzet derden	66.000	0	66.000
Rentebaten	0	0	0
Vrijval voorzieningen	0	0	0
Bijzondere baten	0	0	0
Totaal baten	795.780	17.149	812.929
Lasten			
Apparaatskosten	744.230	17.149	761.379
- Personele kosten	622.752	- 37.851	584.901
waarvan eigen personeel	493.428	- 24.851	468.577
waarvan inhuur externen	123.324	- 13.000	110.324
waarvan overige personele kosten	6.000	0	6.000
- Materiële kosten	121.478	55.000	176.478
waarvan apparaat ICT	1.000	0	1.000
waarvan bijdrage aan SSO's	72.000	0	72.000
waarvan overige materiële kosten	48.478	55.000	103.478
Materiele programmakosten	46.000	0	46.000
Afschrijvingskosten	5.500	0	5.500
- Materieel	3.000	0	3.000
waarvan apparaat ICT	50	0	50
waarvan overige materiële kosten	2.950	0	2.950
- Immaterieel	2.500	0	2.500
Rentelasten	50		50
Overige lasten	0		0
waarvan dotaties voorzieningen	0		0
waarvan bijzondere lasten	0		0
Totaal lasten	795.780	17.149	812.929
Saldo van baten en lasten	0	0	0

Tabel 15 Kasstroomoverzicht IND (Bedragen x € 1.000)

	(1) Vastgestelde begroting 2023 (incl. Supplettoire Begrotingen, NvW en amendementen)	(2) Mutaties 2e supplettoire begroting	Totaal geraamd (3) = (1) + (2)
1. Rekening courant RHB 1 januari 2023 + depositorekeningen	109.932	0	109.932
Totaal ontvangsten operationele kasstroom (+)	795.780	- 17.149	778.631
Totaal uitgaven operationele kasstroom (-/-)	- 790.280	17.149	- 773.131
2. Totaal operationele kasstroom	5.500	0	5.500
Totaal investeringen (-/-)	- 9.550	0	- 9.550
Totaal boekwaarde desinvesteringen (+)	0	0	0
3. Totaal investeringskasstroom	- 9.550	0	- 9.550
Eenmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)	- 14.000	0	- 14.000
Eenmalige storting door moederdepartement (+)	26.300	55.000	81.300
Aflossingen op leningen (-/-)	- 7.000	0	- 7.000
Beroep op leenfaciliteit (+)	10.970	0	10.970
4. Totaal financieringskasstroom	16.050	55.000	71.050
5. Rekening courant RHB 31 december 2023 (=1+2+3+4)	121.932	55.000	176.932

Toelichting

Het verschil tussen de begroting en de stand van de tweede supplettoire begroting wordt grotendeels verklaard door ophoging van het budget dwangsommen met € 55 mln. voor 2023 en 2024. En een daling van het budget ambtelijk personeel en externe inhuur als gevolg van een daling van het programmabudget Oekraïne en Bespoediging Afdoening Asiel (BAA).

